

Til lovforslag nr. L 170. Vedtaget af Folketinget ved 3. behandling den 16. april 1996*)

Forslag

til

Lov om selvejende institutioner for videregående uddannelser m.v.

Kapitel 1

Lovens område, godkendelse m.v.

§ 1. Loven omfatter selvejende institutioner, der af undervisningsministeren godkendes til at give videregående uddannelse eller efter- og videreuddannelse.

Stk. 2. For seminarierne gælder loven, i det omfang det følger af lovgivningen om uddannelserne på seminarierne.

Stk. 3. For Den frie Lærerskole gælder loven, i det omfang det følger af § 29, stk. 1.

Stk. 4. Undervisningsministeren kan efter forhandling med institutionen beslutte, at andre selvejende uddannelsesinstitutioner, der er godkendt efter anden lovgivning, bortset fra institutioner omfattet af universitetsloven, kan blive godkendt efter nærværende lov.

§ 2. Undervisningsministeren kan efter forhandling med institutionen beslutte, at en statslig uddannelsesinstitution, bortset fra institutioner omfattet af universitetsloven, overgår til at blive en selvejende institution, der godkendes efter nærværende lov.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan efter forhandling med finansministeren fastsætte regler om vilkårene for overdragelse eller anvendelse af statens faste ejendomme til institutioner, der i medfør af stk. 1 overgår til selveje. § 34 finder tilsvarende anvendelse.

§ 3. Undervisningsministeren kan godkende nye institutioner efter denne lov, såfremt institutionen indgår som et hensigtsmæssigt led i en landsomfattende planlægning til opfyldelse

af konstaterede eller forventede behov for sådanne institutioner.

Stk. 2. Godkendelsen efter stk. 1 og §§ 1 og 2 kan tilbagekaldes, såfremt undervisningsministeren skønner, at der ikke længere er behov for institutionen, eller såfremt gældende regler eller fastsatte vilkår ikke overholdes. Godkendelsen kan endvidere tilbagekaldes, såfremt institutionen på grund af sin økonomiske situation skønnes uegnet til at fortsætte sin virksomhed.

§ 4. Undervisningsministeren kan modsætte sig nedlæggelse af en institution, såfremt der efter ministerens skøn stadig er behov for institutionen. Undervisningsministeriet fastsætter vilkårene for institutionens videreførelse.

§ 5. I tilfælde af institutionens ophør anvendes tiloversbleven formue til undervisnings- og uddannelsesformål efter undervisningsministerens bestemmelse, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. For godkendte uddannelsesinstitutioner, der den 31. december 1990 var selvejende institutioner, anvendes institutionens nettoformue opgjort pr. 31. december 1990 samt gaver skænket efter 1. januar 1991 i form af løsøre, fast ejendom og anlægstilskud til fast ejendom dog til de formål, der er fastsat i de til enhver tid gældende vedtægter.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om opgørelsen af formuen efter stk. 1 og 2.

§ 6. Undervisningsministeren fastsætter reg-

ler om uddannelserne og om adgang til uddannelserne.

Stk. 2. Kræves autorisation, som ikke meddeles af undervisningsministeren, fastsættes reglerne efter forhandling med vedkommende minister.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om:

- 1) Kvalitetskontrol, herunder censorinstitutionen.
- 2) Ansættelse af ledere og lærere.
- 3) Klager til institutionen fra de studerende, herunder om klagefrist, i forbindelse med eksaminer og prøver.

Stk. 4. Undervisningsministeren godkender institutionens udbud af uddannelser, for hvilke der er fastsat regler, jf. stk. 1 og 3. Hvis uddannelsernes kvalitet og faglige niveau ikke svarer til kravene i uddannelsesreglerne, kan undervisningsministeren begrænse institutionens udbud af og optagelse til uddannelser.

Kapitel 2

Vedtægter

§ 7. Institutionens forhold reguleres i en vedtægt, der godkendes af undervisningsministeren.

Stk. 2. Vedtægten skal bl.a. indeholde bestemmelser om institutionens uddannelsesformål og fagområde, om bestyrelsens sammensætning og funktionsperiode, om medarbejder- og studenterindflydelse samt om institutionens kapitalforhold.

Kapitel 3

Ledelsen

§ 8. Institutionen ledes af en bestyrelse.

Stk. 2. Bestyrelsen sammensættes således, at flertallet af medlemmer samt formanden kommer fra aftagerkredse og andre kredse uden for institutionen, der har en væsentlig interesse i institutionens virksomhed. Institutionens leder deltager i bestyrelsens møder uden stemmeret.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan godkende fravigelse fra bestemmelsen i stk. 2 for selvejende institutioner, der var godkendt før lovens ikrafttræden.

§ 9. Bestyrelsen har den overordnede ledelse af institutionen.

Stk. 2. Bestyrelsen fastsætter institutionens vedtægt.

Stk. 3. Bestyrelsen varetager institutionens interesser som uddannelsesinstitution og fastlægger retningslinjerne for institutionens virksomhed og for dens udvikling på længere sigt. Bestyrelsen godkender studieordninger efter indstilling fra lederen.

Stk. 4. Bestyrelsen fastlægger det årlige budget efter indstilling fra lederen.

Stk. 5. Bestyrelsen ansætter og afskediger institutionens leder og øvrige personale. Bestyrelsen kan bemyndige lederen til at ansætte og afskedige institutionens øvrige personale.

Stk. 6. Bestyrelsen kan fastsætte nærmere retningslinjer for lederens virksomhed.

§ 10. Bestyrelsen er over for undervisningsministeren ansvarlig for institutionens virksomhed, herunder for forvaltningen af de statslige tilskud m.v., jf. § 23.

Stk. 2. Hvis bestyrelsen ikke efterkommer påbud fra undervisningsministeren om berigtigelse af nærmere angivne forhold, kan undervisningsministeren beslutte,

- 1) at bestyrelsens opgaver eller dele heraf i en periode varetages af personer, der udpeges af undervisningsministeren, eller
- 2) at bestyrelsen træder tilbage, således at en ny bestyrelse skal vælges efter reglerne i institutionens vedtægt.

Stk. 3. Hvis bestyrelsen ved sine dispositioner bringer institutionens videreførelse i fare, kan undervisningsministeren beslutte, at bestyrelsen straks træder tilbage, og kan i forbindelse hermed indsætte et midlertidigt styre, indtil der er udpeget en ny bestyrelse efter reglerne i institutionens vedtægt.

§ 11. Institutionens leder forestår tilrettelæggelsen af institutionens undervisning og har desuden den daglige pædagogiske, administrative og økonomiske ledelse af institutionen.

Kapitel 4

Søgsmålskompetence

§ 12. Beslutning om at anlægge retssag mod bestyrelsesmedlemmer, ledere, revisorer eller andre i anledning af tab påført institutionen kan træffes af bestyrelsen eller af undervisningsministeren.

Kapitel 5

Tilskud og lån

§ 13. Institutionen disponerer frit inden for sit formål ved anvendelse af de statslige tilskud og øvrige indtægter under ét. Det er dog en betingelse, at den undervisning, hvortil tilskud er ydet, gennemføres i overensstemmelse med gældende regler og for det antal studerende, der er ydet tilskud for. Institutionerne kan opspare tilskud til anvendelse til institutionens formål i følgende finansår.

Drifts- og anlægstilskud

§ 14. Undervisningsministeren yder til institutionen et grundtilskud, der fastsættes på de årlige finanslove.

Stk. 2. Undervisningsministeren yder tilskud til institutionens godkendte undervisningsvirksomhed og til administration, ledelse og bygningsdrift m.v. Tilskuddene fastlægges ud fra antal årsstuderende og takster pr. årsstuderende fastsat på de årlige finanslove for grupper af uddannelser.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan yde tilskud til andre opgaver, der varetages af institutionen, herunder til forsøgs- og udviklingsvirksomhed.

Stk. 4. Undervisningsministeren yder tilskud til institutionens erhvervelse og opretholdelse af lokaler, bygninger og arealer. Tilskuddet fastlægges ud fra antal årsstuderende og en takst pr. årsstuderende fastsat på de årlige finanslove for grupper af uddannelser. Taksterne kan variere efter institutionernes stedlige beliggenhed og fremmedkapitalandel.

Stk. 5. Til institutioner, der i væsentlig grad lejer lokaler, bygninger eller grundstykker til formål, der er tilskudsberettigede efter denne lov, kan undervisningsministeren yde et særligt tilskud. Såfremt en institution, der modtager det særlige tilskud, helt eller delvis erstatter lejemål med egne bygninger eller grundstykker, kan undervisningsministeren yde et engangstilskud som kompensation for bortfald af det særlige tilskud. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler herom.

Stk. 6. Undervisningsministeren træffer afgørelse om eventuel aftrapning eller kapitalisering af bortfaldne grundtilskud, hvis flere institutioner slutter sig sammen til én institution.

Stk. 7. Undervisningsministeren kan pålægge en institution mod betaling at stille eventuel

ledig lokalekapacitet til rådighed for andre statsfinansierede uddannelsesinstitutioner, der har et akut og udækket behov for undervisningslokaler, der ikke hensigtsmæssigt kan dækkes på anden måde. Undervisningsministeren kan endvidere pålægge en institution mod betaling at stille idrætsfaciliteter til rådighed for andre statsfinansierede uddannelsesinstitutioner, i det omfang dette kan indpasses i institutionens virksomhed.

Stk. 8. Undervisningsministeren kan efter drøftelse med finansministeren pålægge en institution for en periode at udskyde igangsættelse af planlagte byggerier af en vis størrelse under hensyn til landsdækkende eller regional konjunkturregulering af bygge- og anlægsvirksomheden.

Garanti for lån til byggeri m.v.

§ 15. Undervisningsministeren kan stille garanti for lån optaget i Kongeriget Danmarks Hypotekbank og Finansforvaltning til en andel af dokumenterede udgifter til nybyggeri og til- og ombygning. Andelen fastsættes på de årlige finanslove.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan i særlige tilfælde yde garanti for lån til erhvervelse af fast ejendom på samme vilkår som for garanti givet i medfør af stk. 1.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan modregne udbetalte beløb i henhold til garantien i institutionernes tilskud, jf. § 21. Ved gentagne tilfælde af misligholdelse af lånevilkårene kan undervisningsministeren tilbageholde en del af institutionernes tilskud, jf. § 21, med henblik på betaling af fremtidige ydelser på lånene.

Stk. 4. Undervisningsministeren kan opsigte garantien i forhold til institutionen, hvis institutionen overtræder garantivilkårene eller har afgivet urigtige oplysninger i forbindelse med opnåelse af garantien, eller hvis institutionens godkendelse bortfalder.

Stk. 5. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om vilkårene for ydelse af garanti, jf. stk. 1-4.

Særlige tilskud og lån

§ 16. Undervisningsministeren kan yde lån til forskellige institutionsformål, herunder til køb af apparatur.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan yde lån eller tilskud til institutioner, der efter undervis-

ningsministerens skøn er kommet i en særlig vanskelig økonomisk situation. Lånet eller tilskuddet er betinget af, at institutionen følger undervisningsministerens krav til omlægning af institutionens aktivitet med henblik på genopretning af institutionens økonomi.

Øvrige vilkår m.v.

§ 17. Undervisningsministeren kan for de tilskud, der er nævnt i § 14, stk. 2 og 4, fastsætte regler om opgørelsen af antal årsstuderende og kan fastlægge minimums- og maksimumsrammer for den tilskudsudløsende tilgang til uddannelserne.

§ 18. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om vilkår og betingelser for tilskud og lån efter §§ 14-16. Undervisningsministeren fastsætter efter forhandling med finansministeren nærmere regler om institutionernes budget- og bevillingssystem og om udbetaling af tilskud, herunder forskudsvis udbetaling, til institutionerne.

§ 19. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om, at der inden for den samlede tilskudsramme efter § 14, stk. 4, ydes overgangstilskud til institutioner, hvis tilskud til kapitaludgifter pr. årsstuderende efter § 14, stk. 4, er mindre end udgiften efter den tidligere gældende ordning opgjort pr. årsstuderende. Undervisningsministeren kan bestemme, at overgangstilskud helt eller delvis finansieres ved nedsættelse af tilskud efter § 14, stk. 4, til øvrige institutioner.

§ 20. Institutionen skal følge de af finansministeren fastsatte eller aftalte bestemmelser om løn- og ansættelsesvilkår, herunder om pensionsforhold, for det personale, der er ansat ved institutionen.

Stk. 2. Bestemmelserne i § 10 og §§ 19-25 i lov om tjenestemænd finder anvendelse på det personale ved institutionerne, der er ansat på vilkår svarende til tjenestemandsvilkår. § 21, stk. 4, i tjenestemandsløven gælder for medlemmer af institutionernes bestyrelser.

Stk. 3. Beslutning om suspension, iværksættelse af tjenstlig undersøgelse, udpegning af forhørsleder, ikendelse af disciplinærstraf og anlæggelse af injuriersøgsmål træffes af bestyrelsen.

§ 21. Såfremt betingelserne for tilskud ikke er opfyldt, eller såfremt institutionen i øvrigt ikke overholder regler og øvrige vilkår, kan undervisningsministeren beslutte, at tilskud ydet efter § 14 og § 16 tilbageholdes, kræves tilbagebetalt og bortfalder for fremtiden.

§ 22. Undervisningsministeren kan forlange de nødvendige oplysninger af institutionen til brug for fastlæggelse af tilskud m.v.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan bestemme, at institutionerne eller grupper af institutioner skal anvende fælles administrative systemer. Undervisningsministeren kan fastsætte regler herom.

Kapitel 6

Kapitalforvaltning, regnskab og revision

§ 23. Bestyrelsen skal forvalte institutionens midler, så de bliver til størst mulig gavn for institutionens formål.

Stk. 2. Institutionen er forpligtet til at vedligeholde sine bygninger på et forsvarligt niveau i overensstemmelse med en af bestyrelsen godkendt flerårig plan og til at sikre en forsvarlig standard af udstyr m.v. til de tilskudsberettigede aktiviteter.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan efter forhandling med boligministeren fastsætte nærmere regler om institutionernes byggevirk-somhed, såfremt institutionen i medfør af § 14, stk. 4, modtager tilskud til kapitaludgifter pr. årsstuderende.

Stk. 4. Institutionen skal under størst mulig hensyntagen til sikkerheden anbringe de likvide midler på en eller flere af følgende måder:

- 1) I fondsaktiver eller gældsbreve, for hvilke den danske stat eller en dansk kommune står som udsteder eller garant,
- 2) i fondsaktiver udstedt af danske realkreditinstitutter, Kreditforeningen af Kommuner i Danmark eller andre danske finansieringsinstitutter under offentligt tilsyn,
- 3) som indestående i pengeinstitutter hjemmehørende i Danmark eller i et andet land inden for De Europæiske Fællesskaber,
- 4) i værdipapirer bortset fra aktier, som i øvrigt efter deres art og sikkerhed kan stilles i klasse med de i nr. 1 og 2 nævnte aktiver.

§ 24. Institutionens regnskabsår er finansåret. Ved regnskabsårets afslutning udarbejdes et årsregnskab omfattende resultatopgørelse,

balance og anlægsoversigt. Regnskabet skal underskrives af bestyrelsen og af institutionens leder.

Stk. 2. Institutionens regnskaber revideres af rigsrevisor i henhold til lov om revisionen af statens regnskaber m.m. § 2, stk. 1.

Stk. 3. Institutionen udpeger en statsautoriseret eller registreret revisor, som reviderer institutionens regnskaber efter aftale mellem rigsrevisor og undervisningsministeren i henhold til lov om revisionen af statens regnskaber m.m. § 9. Undervisningsministeren fastsætter efter forhandling med rigsrevisor nærmere regler om institutionernes revision.

Stk. 4. Regnskaberne opstilles efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren. Institutionens regnskabsføring skal være i overensstemmelse med regler fastsat af undervisningsministeren.

§ 25. Hvis det af revisionsberetningen fremgår, at der foreligger lovovertrædelser eller andre uacceptable forhold i forbindelse med forvaltningen af institutionens midler, skal undervisningsministeren, hvis revisionen giver anledning hertil, snarest iværksætte foranstaltninger til genoprettelse af en lovlig og forsvarlig forvaltning. Det samme gælder, hvis undervisningsministeren på anden måde bliver gjort bekendt med de nævnte forhold.

Kapitel 7

Forskellige bestemmelser

§ 26. Tjenestemænd, der er ansat ved statsinstitutioner, der i medfør af § 2 overgår til selveje, kan vælge at opretholde deres ansættelsesforhold som statstjenestemænd under udførelse af arbejdet ved institutionen.

Stk. 2. Tjenestemanden har ikke krav på ventepenge, rådighedsløn eller pension som følge af institutionens overgang til selveje og har pligt til at underkaste sig de forandringer i sine tjenesteforretningers omfang og beskaffenhed, som følger af denne overgang.

Stk. 3. Den selvejende institution afholder lønudgifterne og indbetaler til statskassen pensionsbidrag for sådanne tjenestemænd, herunder eventuelle udgifter til ventepenge, rådighedsløn og efterindtægt af løn. Udgifter til aktuel pension afholdes af staten. I tilfælde af institutionens ophør afholdes også eventuelle udgifter til ventepenge eller rådighedsløn og efterindtægt af løn af statskassen, såfremt den

ophørende institution ikke har midler til at afholde udgiften.

§ 27. Institutionen skal ved udbud af kurser og andre aktiviteter som indtægtsdækket virksomhed følge god markedsføringskik og må ikke påføre andre ubillig priskonkurrence.

Kapitel 8

Klage

§ 28. Efter nærmere regler fastsat af undervisningsministeren kan klager over institutionens afgørelser indbringes for ministeren eller for et af undervisningsministeren oprettet særligt klagenævn, hvis afgørelse ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 2. Retlige spørgsmål ved afgørelser om en studerendes retsstilling kan altid indbringes for undervisningsministeren.

Kapitel 9

Den Frie Lærerskole

§ 29. Bestemmelserne i dette kapitel og i kapitel 2-6 gælder for Den Frie Lærerskole bortset fra § 10, stk. 3, § 20, § 22, stk. 2, og § 24, stk. 2.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan dog godkende, at der i skolens vedtægt fastsættes bestemmelser, der fraviger § 9.

Stk. 3. Skolen skal følge de af finansministeren fastsatte eller aftalte bestemmelser om løn- og ansættelsesvilkår for forstanderen og lærerne, herunder om pensionsforhold.

Stk. 4. Skolen opkræver betaling af de studerende for deltagelse i undervisningen.

Kapitel 10

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

§ 30. Loven træder i kraft den 1. januar 1997, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. For Danmarks Erhvervspædagogiske Læreruddannelse, der fra den 1. januar 1997 overgår til at blive en selvejende institution, træder lovens § 6 dog i kraft dagen efter lovens bekendtgørelse i Lovtidende.

Stk. 3. Undervisningsministeren fastsætter efter forhandling med finansministeren og institutionerne tidspunktet for ikrafttrædelsen af § 14, stk. 4 og 5, § 15 og § 19 for de enkelte institutionsområder. Indtil dette tidspunkt ydes til institutionens erhvervelse og oprethol-

delse af lokaler, bygninger og arealer tilskud i overensstemmelse med de hidtil gældende retningslinjer for institutionen. Tilsvarende gælder statslån til institutionens byggeri. Lånene er rente- og afdragsfri, jf. § 32.

§ 31. Følgende love ophæves

- 1) lov om Den Grafiske Højskole, jf. lovbekendtgørelse nr. 676 af 29. juli 1992, og
- 2) lov om statsstøtte til Den Frie Lærerskole, jf. lovbekendtgørelse nr. 678 af 29. juli 1992.

Stk. 2. I § 29, *stk. 1*, i lov nr. 352 af 14. maj 1992 om ændring af forskellige uddannelseslove m.m. (Frie erhvervsskoler, forenkling, decentralisering og regelsanering) udgår »hospitalslaboranter, herunder deres videreuddannelse,«.

Stk. 3. Regler, der er fastsat med hjemmel i de love, der er nævnt i *stk. 1* og *2*, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af regler fastsat i medfør af denne lov.

§ 32. Staten eftergiver kravene på renter af statslån, der er tilskrevet i medfør af § 4, *stk. 3*, i lov om Den Grafiske Højskole, jf. lovbekendtgørelse nr. 676 af 29. juli 1992, og § 2, *stk. 3*, i lov om statsstøtte til visse private seminari-

er (seminariestøtteloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 677 af 29. juli 1992. Rentetilskrivningen ophører ved lovens ikrafttræden.

§ 33. Såfremt en institution pr. 1. januar 1997 har et akkumuleret udsving henholdsvis opsparing, udbetaler Undervisningsministeriet beløbet a conto til institutionen den 1. juli 1997. Såfremt en institution har et underskud, modregnes dette i tilskudsudbetalingen for 1997 til institutionen.

Stk. 2. Den endelige regulering af et akkumuleret udsving henholdsvis opsparing samt underskud foretages, når statsregnskabet for 1996 er godkendt.

Stk. 3. For institutioner, der i medfør af § 1, *stk. 4*, og § 2 på et senere tidspunkt overgår til at blive selvejende institution efter denne lov, gennemføres en tilsvarende udbetaling og regulering som nævnt i *stk. 1* og *2* i det kalenderår, hvor overgangen finder sted.

§ 34. Udstyr og lignende, der til brug for institutionerne er stillet til rådighed af staten, overgår til institutionernes ejendom.

§ 35. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

ERLING OLSEN

/ Grete Schødts